

## PAPER DETAILS

TITLE: MUĞLA İL MERKEZİ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA OKUYAN KIZ ÖĞRENCİLERİN  
PSİKOSOSYAL PROBLEMLERİNİN KARSILASTIRILMASI

AUTHORS: Nezihe UĞURLU,Ayça DEMİRYAY

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/217291>

**MUĞLA İL MERKEZİ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA OKUYAN KIZ  
ÖĞRENCİLERİN PSİKOSOSYAL PROBLEMLERİNİN  
KARŞILAŞTIRILMASI**

**Nezihe UĞURLU\***  
**Ayça DEMİRYAY\*\***

**ÖZET**

Bu çalışma ergenlik dönemini içine alan ilköğretim ikinci kademesinde okuyan kız öğrencilerin psikososyal sorunlarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak Muğla ilindeki 11 ilköğretim okulunda tesadüfî seçimle 346 öğrenci üzerinde araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmada bilgi toplama formu ile problem tarama ölçeği kullanılmıştır. Veri analizleri için SPSS/WINDOWS kullanılmıştır. Gruplar arası farklılığı belirlemek için çoklu karşılaştırma testleri, değişkenlerle ölçek arasındaki ilişkiyi belirlemek için non-parametrik testlerden Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Araştırmada öğrencilerin problem tarama ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasındaki fark anlamlı bulunmuş olup, en yüksek farkın ise Emir Beyazıt İlköğretim Okulu ile Türdü 100.Yıl İlköğretim Okulu arasında olduğu belirlenmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Problem tarama, ilköğretim, ergenlik

**Comparison of Psycho-Social Problems Among Female Students of  
Different Primary Schools in Mugla City Center**

**ABSTRACT**

This study was conducted as a descriptive study to determine the psycho-social problems of the second-grade primary school girl-students who are in the period of puberty. In line with the goal of study, research was carried out on 346 girl students who were chosen randomly from 11 primary schools in Mugla. In the study, forms to collect information and problem scanning scale were used. SPSS/WINDOWS was used for the analysis of the data. Multiple-comparison tests were used to find out the differences among the groups, and Kruskal Wallis test, as a non-parametric test was used to define the relation between the variables and the scale. In the study, total scores of the problem scanning scale of the students were found different and the highest difference was between Emir Beyazıt primary school and Türdü 100.years primary school.

**Key Words:** Problem scanning, primary school, puberty

**1. GİRİŞ**

Günümüzde, modern eğitim sistemleri ve uygulamaları öğrencilerin bir bütün olarak ele alınması esasına dayanmaktadır. Bu yaklaşım, okul programlarında, okul yönetiminde ve öğrencilerle ilgili diğer servislerde değişiklikler yapmayı gerektirmektedir. Öğrenciyi daha iyi tanımayı gerekli kılan bu yaklaşım ve anlayış öğrencilerin çeşitli problemlerini araştırmaya

---

\* Yrd. Doç. Dr., Muğla Üniversitesi Muğla Sağlık Yüksek Okulu

\*\* Muğla Üniversitesi Muğla Sağlık Yüksek Okulu

*Muğla İl Merkezi İlköğretim Okullarında Okuyan Kız Öğrencilerin Psikososyal Problemlerinin Karşılaştırılması*

öğrenciyle direk ilgilenen kesimlere mesajlar vermeye ve sistemli metotlar geliştirmeye yönelmektedir (Yozgat F1990).

Öğrencilere yardım etmede onları tanıma önemli bir husustur. Çözüm getirebilmede de problemlerin nereden kaynaklandığını ve yoğunluğunu bulmakta öğrencilere yardımda yine önemli bir noktadır. Öğrenciyi tanıma ve problemlerini tespitite, onun sosyal ve psikolojik gelişimini etkileyen etkenleri sistemli bir şekilde bulmakta ona giden diğer hizmet ve çözüm önerilerine kaynaklık etmektedir (Yozgat F1990).

Burada bireyleri özellikleri ile tanıma önemli bir sorun olarak karşımıza çıkar. Her birey farklıdır. Bu fark, bireylerin birbirinden farklı gizli güçlerle dünyaya gelmelerinden, farklı çevrelerde yetişmelerinden ileri gelmektedir. Böylece kişiyi tanıma, hem karmaşık hem de önemli bir iş haline gelebilir. Kişilerin birbirinden ve problemlerinin ne yönden birbirinden farklı olduğu önemlidir.

İlköğretim okullarındaki öğrencilerimizin bulundukları çağ, tek bir bilim dalı açısından anlaşılması ve açıklanması güç bir devredir. Bu dönemde öğrenci 12-16 yaş grubu gibi hassas bir dönemdedir. Bu çağ bireyde köklü değişikliklerin olduğu bir zamandır (Yozgat F1990).

Ergenlik dönemi, erinlik (puberte) ile başlayıp yetişkinliğe kadar süren bir dönemi kapsamakta, çocuklukla yetişkinlik arasında bir geçiş dönemini oluşturmaktadır. Ergenliğin ilk yılları ki bu yıllara erinlik (puberte) de denir. (İnanç BY. ve ark.2000). Ergenlik, bireyin içinde yaşadığı toplumda yer ve rol alma davranışının hızlandığı süreçtir. Genç bağımlı ve çocuksu olmaktan özgür bir erişkin olmaya doğru geçiş yaparken sosyalleşme süreci büyük oranda içinde yaşadığı ailenin yapısına bağlı olarak yönelir (Bulut İ.1995, Özbay H. Öztürk E. 2001). Ergenlik döneminde biyolojik, psikolojik ve sosyal yönden birçok sorun yaşanmaktadır. Gençlerimizin çok yalnız olmamaları, ana babalarıyla çatışma yaşasalar da onların varlığını arkalarında hissediyor olmaları onların psiko-sosyal başarısızlıklara girmelerini engelliyor olabilir. Ergenlik döneminde içinde yaşadığı çevrenin aşırı müdahaleleriyle bağımsızca hareket etmesi ve özgüven kazanması sınırlanan genç kızların, bu yapıya ruhsal olarak tepki vermesi doğaldır (Başal H. A.2003, Baymur F. 2004, Dinçel E. 2006).

Ergenler yaşadıkları bu değişimden tedirgindir ve kaygılıdırlar. Ergenliğin başlangıcı kızlarda ve erkeklerde belirli biyolojik değişimlerle başlar. Bu devre ülkemizde kızlarda 10-12, erkeklerde 12-14 yaşları arasında başlar. Fiziksel değişimler bireyin sosyal ve psikolojik uyumunu etkilediği gibi, sosyal unsurlar da psikolojik ve bedende yer alan değişiklikleri etkiler. Aynı şekilde psikolojik unsurların yankıları sosyal ve fizyolojik değişimlerde görülür (Başgöl F.1997, Yozgat F1990).

Toplumların gelişme potansiyelinin en önemli unsurunu oluşturan genç nüfusun, nitelikli bir eğitim alması, toplumun ondan talep ettiği becerilerle donanması, üretken ve verimli olması toplumsal gelecek bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Öte yandan toplum da gence karşı sorumludur ve gencin sağlıklı bir çevrede yaşamasını, kendini istediği ve yatkın olduğu alanlarda özgürce geliştirebilmesini, inisiyatif sahibi, katılımcı, kendiyle ve başkalarıyla barışık bir kişilik kazanmasını sağlayıcı, kolaylaştırıcı olanakları sunmak zorundadır (Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları; 1997).

### **Ergenlik Dönemi Nedir?**

Birey yaşam sürecinde çeşitli dönemlerden geçmekte ve her gelişim döneminin kendine özgü özellikleri bulunmaktadır. Yaşamın gelişim dönemlerinden biri olan ergenlik çocukluktan yetişkinliğe geçiş süreci olarak tanımlanmaktadır (Başgöl F.1997).

Psikologlar, antropologlar, filozoflar, ana babalar hatta ergenlerin kendileri ergenliği tanımlamayı çok uzun zamandan beri denemektedirler (Gander J, M Gardiner, W H.1998). Blos (1962), ergenliği psiko seksüel gelişimin dört evresinin sonuncusu olarak ifade etmektedir. Varış (1968), genç yetişkine değişik yetişkinlik rollerini vatandaşlık sorumluluğunun sonuçlarına katlanmak zorunda kalmadan denemesine izin verildiğinde yaşanan normatif bunalım olarak ifade etti. Amerikan Psikiyatri Derneği ise ergenliği; cinsel ve psikososyal olgunluğa giden coşkusal ve fiziksel süreçlerle başlayan ve bireyin bağımsızlığı ile toplumsal üretkenliğini kazandığı zaman sona eren kronolojik bir evre olarak tanımlamaktadır (Gander J, M Gardiner, W H.1998, Yörükoğlu A.1997).

Kişiliğini ve kimliğini oluşturma çabasında olan ergen için bu evrede duygu, düşünce ve davranış dalgalanmaları olağan olduğundan, normallik ve psikopatoloji arasındaki sınır belirsizleşir. Sorunlar ve yaşam olayları karşısında, yeterli ego gücü olamayan kolayca bocalar, ruhsal-toplumsal uyumu bozulabilir, gelişimi ve olgunlaşması sekteye uğrayabilir. Doğru saptamaların ve bağlantılı olarak uygun psikiyatrik girişimlerin yapılması için normallik sınırlarının, bir başka deyişle ergenlik dönemi ruhsal özelliklerinin iyi bilinmesi gerekmektedir (Yörükoğlu A.1997).

### **Ergenlik Dönemine Özgü Psikososyal Değişiklikler**

Bedensel, cinsel ve bilişsel değişimlerden başka, ergenlik aracılığıyla çocukluktan yetişkinliğe geçiş, ana-babalardan, diğer aile üyelerinden, yaşlılardan ve okuldan etkilenen kişilikte ve toplumsal davranışta önemli değişimler içerir (Gander J, M Gardiner, W H.1998).

Anneler, babalar, öğretmenler bir kelime ile gençleri hayata ve çevreye uyuma hazırlayan tüm yöneticiler gencin gelişme çağındaki biyolojik ve sosyal nedenleri ve etkilerini iyi anlamak zorundadırlar. Bluğa giren genç, çocukluk

*Muğla İl Merkezi İlköğretim Okullarında Okuyan Kız Öğrencilerin Psikososyal Problemlerinin Karşılaştırılması*

davranış görüntülerinden farklı yeni benimsenmiş fakat kesin bazı tutumlar gösterir. Üstelik ergenin davranışları seneden seneye değişir. Bedensel değişimin yanı sıra erişkinlerle, hem cinsleri ve karşıt cinsten kişilere karşı tutum ve ilişkiler başka bir havaya bürünür. Gençlerin 12-15 veya 18 yaşlarında yapılan gözlemleri bu devrelerdeki değişimler konusunda bizlere birçok bilgi verirler (ŞeminUR.1992).

Çocuklukla yetişkinlik arasındaki gelişme çağında bulunan grup, genel olarak bir toplumda belli bir oranda bir kısım örf ve adetleri, yeni düşünce ve ifade metotlarına adapte etme sorunu ile karşılaşmaktadır. Bu noktada organize eğitime sorumluluk düşmektedir (Varış 1968).

Bu çağda bir taraftan kendisiyle ilgilenen fert, diğer taraftan özellikle çevredeki yetişkinlerin bu değişimlere karşı gösterdiği tepkilerle meşgul olmaktadır. Bu hem içten hem de dıştan gelen etkiler, ergenin duygularının şiddet kazanmasına sebep olmaktadır. Dıştan gelen sosyal-kültürel etkiler arasında, bu çağda ferdin içinde yaşadığı kültürde belli durumlar için ortak olup fertte kapalı bir tepki yaratan unsurlarla bu unsurların yarattığı kapalı tepkilerin meydana getirdiği unsur-tepki sistemlerini etkileyen değişme ve çatışmalar ergende tereddüt ve gerginliğe sebep olmaktadır. Nitekim ergenin ideallerine yön çizen toplum değerleri yine aynı toplumda mevcut faktörlerce engellenince çözülmesi gereken problemler doğmaktadır (Varış 1968).

Ergenliğe yaklaşırken genç arkadaş grubuna güvenle girer, işbirliğine alışır az maharet gerektiren oyunlara iştirak eder, çalışır, oynar, hoşuna giden tecrübelerle girişir ve hoşlanmadığı olaylara karşı pek az bir endişe ve suçluluk duygularıyla cevap verir. Kendi gerçek dünyasının çevresi içinde sorumluluk yüklenir. Ailesi için erken yatmak ne kadar önemli ise kendisi için de oyunu bitirmek şarttır. Ergenin kendi merakını gideren oyun veya meşgalelerin önemi anne ve baba tarafından paylaşılmaz. Genellikle anne ve baba okul derslerini veya ev işlerini ön plana alırlar. Çocuk ve aile arasındaki farklar aile ve genç arasında kuvvetli çatışmalara henüz bir işaret değildir. Bu dönemde çocuklar bir taraftan kendilerini yetişkin sayarak tutum ve davranışlarını çevrelerindeki büyüklere karşı ayarlarken, diğer taraftan çocukluklarına devam ederler. Bu durum fazlasıyla ana baba müdahalesine sebep olduğundan baş kaldırmalara ve giderek aile baskısından kurtulma fikrinin doğmasına yol açar. Adölesansın problemleri bir dönem olmasının kaçınılmaz bir durum olup olmadığı konusunun tartışılmasına rağmen adölesans, potansiyel olarak yaşamın gerilim dolu bir dönemi durumunda kalmaktadır. Çocukluktan yetişkinliğe geçişi belirleyen süreçler çeşitli işlev alanlarında ortaya çıkarsa da, bu süreçlerin süresiz, zorlayıcı ve genç için üstesinden gelmenin zor olması gibi ortak özellikleri vardır (Yozgat F1990).

### **Ergenlik Döneminde Görülen Önemli Sorunlar**

Kuşkusuz çoğu birey çocukluktan çıkışı, ergenlikten geçerek yetişkinliğe ulaşmayı olağan güçlükler dışında başarır. Bunlar bedensel, cinsel ve bilişsel olmak üzere çok yönlü değişikliğe uyum sağlar, kimliklerini keşfeder ve olumlu bir benlik kavramı geliştirirler (Gander J, M Gardiner, W H.1998).

Ancak bazıları için ergenliğin karışıklığı birçok önemli sorunu ortaya çıkarır. Ergenlerin bu dönemi sorunsuz ve sağlıklı geçirmeleri, daha sonraki yaşam dönemlerinde sorunsuz ve sağlıklı geçmesine temel olur (GanderJ,M GardinerW H.1998, Özdemir S, Durgun B.2000).

Tıpkı Çince’de kriz kelimesinin tehlike ve fırsat kelimelerinin birleşiminden oluşması gibi, ergenlik döneminde gençlerin yaşadıkları zor geçiş de, hem değerli fırsatları hem de gerçek tehlikeleri kapsar (Swets W. P.1998).

Aristo 2300 yıl önce gençliğin özelliklerini çok çarpıcı ve özlü biçimde anlatmaktadır. Gençlerin istekleri pek çoktur. Tutkuludurlar, huysuz ve öfkeli dirler. Kendilerini iç tepkileme kaptırır, tutkuların kölesi olurlar. İsteklerinin önüne dikilen en küçük engele bile katlanamazlar. Onura ve başarıya paradan çok değer verirler; çünkü kötülükleri tanımamaktadırlar. Çabuk güvenir, çabuk bağlanırlar; çünkü aldatılmamaktadırlar. Yüksek hayalleri ve amaçları vardır; çünkü daha yaşamın, koşulların sınırlayıcı etkisini öğrenememektedirler. Ne yazık ki, ergenlerimizi bekleyen tehlikeler de gerçektir. Kendi kimliklerini oluşturma sürecinden geçerken, ergenler genellikle dış etkilere karşı savunmasızdır. Onların gelişimini etkileyen yalnızca anne babalar ve öğretmenleri değildir. Çoğunlukla, tavırları ve inançları, büyüdüklerinde sağlıklı ve bağımsız yetişkinler olmalarına pek az katkıda bulunan güçlü unsurlar tarafından şekillendirilir (Swets W. P.1998).

Türk ailesinde 13-18 yaş grubundaki gençlerin en sık karşılaştığı psikososyal sorunlar; sigara, kötü arkadaş edinme, madde bağımlılığı, alkol, kendine güvensizlik, ailenin ilgisizliği, okulda başarılı olamama, ailenin ve çevrenin baskısı, bilinçsiz cinsel ilişkiler, yasa dışı işlere bulaşma, ailede ve okulda şiddete maruz kalma olarak ifade edilmektedir (Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları; 1997). Hem kızlarda hem erkeklerde ilk sırayı sigara kullanımı almaktadır. Diğer sorunların önem sırası cinsiyete göre kız ve erkek gençlerde farklılık gösterir (Düzgün Ş.1995).

Sık rastlanan beş psikososyal sorun alanı iletişim,şiddet ve ergen suçluluğu alkol ve madde bağımlılığı,aşırı cinsel serbestlik ve ergen hamileliği,ergen intiharı olarak belirtilmektedir (Swets W. P.1998).

Araştırma Muğla İl Merkezinde ilköğretim ikinci kademede öğrenim gören kız öğrencilerin psikososyal problemlerinin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

*Muğla İl Merkezi İlköğretim Okullarında Okuyan Kız Öğrencilerin Psikososyal Problemlerinin Karşılaştırılması*

## 2. MATERYAL ve METOT

Bu amaçla merkezde öğretim faaliyetini sürdüren 11 ilköğretim okulunun kız öğrencileri ele alındı. Muğla il merkezinde eğitim-öğretim faaliyetini sürdüren ilköğretim okulları ikinci kademedeki okuyan 1385 kız öğrenci araştırmanın evrenini oluşturdu. Basit rast gele yöntemle okulların öğrenci sayılarına göre öğrencilerin %25'i örnekleme oluşturdu. Örneklem 346 öğrenciden oluştu. Araştırmada örnekleme oluşturan öğrencilere A.B.D. Okul Psikologları Derneğince geliştirilen ve Milli Eğitim Bakanlığı Test ve Araştırma Bürosunca Türkçeye çevrilip adapte edilen ortaokul ve dengi okullar için kullanılan, 5 alt gruptan oluşan ve her alt grupta 10'ar soru bulunan Problem Tarama Ölçeği uygulandı (Yozgat F1990). Verilerin değerlendirilmesi bilgisayarda Statistical Program for Social Sciences (SPSS) Programında yapılmış istatistiksel değerlendirmede Kruskal-Wallis testi, Anova varyans analizi ve çoklu karşılaştırma testleri kullanıldı. (Sümbüloğlu K. Sümbüloğlu V.1993)

## 3. BULGULAR

**Tablo 1:** Öğrencilerin Problem Tarama Ölçeğinden Aldıkları Puanların Okul Sınıf ve Yaşlara Göre Dağılımı.

| DEĞİŞKENLER          | N   | %      | X7SS        |          |     |        |             |
|----------------------|-----|--------|-------------|----------|-----|--------|-------------|
| OKUL                 |     |        |             | SINIF    |     |        |             |
| Atatürk              | 36  | 10.4   | 12.78710.35 | 6. Sınıf | 113 | 32.7   | 11.6378.56  |
| Cumhuriyet           | 27  | 7.8    | 10.0776.91  | 7. Sınıf | 107 | 30.9   | 12.0178.12  |
| Dumlupınar           | 31  | 9.0    | 9.7177.15   | 8. Sınıf | 126 | 36.4   | 12.2079.26  |
| Emirbeyazıt          | 70  | 0.2    | 15.34711.30 | Toplam   | 346 | 100.00 | 11.9578.67  |
| Koca Mustafa Efendi  | 41  | 11.8   | 10.3775.89  |          |     |        |             |
| 75. Yıl              | 39  | 11.3   | 8.1875.89   | YAŞ      |     |        |             |
| Nazmi-Zehra İyibilir | 26  | 7.5    | 14.4677.38  | 12       | 130 | 37.6   | 11.3778.53  |
| Sabri Acarsoy        | 21  | 6.1    | 14.0075.99  | 13       | 118 | 34.1   | 11.9778.04  |
| Şehbal Baydur        | 13  | 3.8    | 18.6979.47  | 14       | 92  | 26.6   | 12.2179.09  |
| Şehit İbrahim        | 10  | 2.9    | 13.0077.77  | 15       | 6   | 1.7    | 20.50713.90 |
| Türdü                | 32  | 9.1    | 7.5675.66   | Toplam   | 346 | 100.00 | 11.9578.67  |
| Toplam               | 346 | 100.00 | 11.9578.67  |          |     |        |             |

\*Anlamlı olanlar alınmıştır.  $p<0.05$

Araştırmada öğrencilerin Problem Tarama Ölçeğinden aldıkları ortalama puanın 11.95 olduğu görüldü. Emirbeyazıt, Nazmi Zehra İyibilir, Şehbal Baydur, Sabri Acarsoy, Şehit İbrahim Karaoğlanoğlu ilköğretim okullarında ortalama puanların belirlenen değerden yüksek olduğu, 75.Yıl, Dumlupınar, Cumhuriyet, Koca Mustafa Efendi, Türdü ilköğretim okullarında ise ortalama puanın genel ortalamadan düşük olduğu görüldü (Tablo 1).

**Tablo 2:** Öğrencilerin Problem Tarama Ölçeği Alt Gruplarından Aldıkları Puanların Okullara Göre Dağılımı

| Öğrencilerin Okullara Göre Okul Hayatı Alt Ölçeği Puanları Arasındaki Karşılaştırma   |                      |               |               |       |
|---------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|---------------|---------------|-------|
| Okul                                                                                  | Okul                 | Ortalama Fark | Standart Hata | p     |
| Emirbeyazıt                                                                           | 75.Yıl               | 1.38          | 0.38          | 0.015 |
| Emirbeyazıt                                                                           | Türdü                | 1.43          | 0.41          | 0.022 |
| 75.Yıl                                                                                | Sabri Acarsoy        | 1.58          | 0.52          | 0.021 |
| Sabri Acarsoy                                                                         | Türdü                | 1.64          | 0.54          | 0.024 |
| Öğrencilerin Okullara Göre Aile Hayatı Alt Ölçeği Puanları Arasındaki Karşılaştırma   |                      |               |               |       |
| Dumlupınar                                                                            | Emirbeyazıt          | 1.77          | 0.48          | 0.007 |
| Dumlupınar                                                                            | Nazmi-Zehra İyibilir | 2.29          | 0.59          | 0.006 |
| Nazmi-Zehra İyibilir                                                                  | Türdü                | 2.00          | 0.59          | 0.032 |
| Öğrencilerin Okullara Göre Arkadaş İlişkileri Alt Ölçeği Puanları Arasındaki Karş.    |                      |               |               |       |
| Emirbeyazıt                                                                           | Koca Mustafa Efendi  | 1.46          | 0.41          | 0.036 |
| Emirbeyazıt                                                                           | 75. Yıl              | 1.61          | 0.41          | 0.019 |
| Emirbeyazıt                                                                           | Türdü                | 1.69          | 0.44          | 0.009 |
| Öğrencilerin Okullara Göre Benlik Alt Ölçeği Puanları Arasındaki Karşılaştırma        |                      |               |               |       |
| Okul                                                                                  | Okul                 | Ortalama Fark | Standart Hata | p     |
| Şehbal Baydur                                                                         | Türdü                | 3.05          | 0.69          | 0.045 |
| Öğrencilerin Okullara Göre Fizyolojik Problemler Alt Ölçeği Puanları Arasındaki Karş. |                      |               |               |       |
| Okul                                                                                  | Okul                 | Ortalama Fark | Standart Hata | p     |
| Cumhuriyet                                                                            | Emirbeyazıt          | 1.68          | 0.42          | 0.013 |
| Dumlupınar                                                                            | Emirbeyazıt          | 1.59          | 0.40          | 0.021 |
| Emirbeyazıt                                                                           | Koca Mustafa Efendi  | 1.62          | 0.37          | 0.002 |
| Emirbeyazıt                                                                           | 75.Yıl               | 1.89          | 0.37          | 0.000 |
| Emirbeyazıt                                                                           | Türdü                | 1.92          | 0.40          | 0.000 |

Tablo 2’de çalışmaya katılan öğrencilerin Problem Tarama Ölçeği okul hayatı alt ölçeği puanları arasındaki ilişki incelendiğinde, Emirbeyazıt-75.Yıl, Emirbeyazıt-Türdü, 75.Yıl -Sabri Acarsoy, Sabri Acarsoy-Türdü ilköğretim okulları arasındaki farklılık anlamlı bulundu ( $p<0.05$ ). Sabri Acarsoy ve Türdü ilköğretim okullarında okul hayatı puanı farkı yüksek bulundu. Öğrencilerin aile hayatı alt ölçeği puanları arasındaki ilişki ele alındığında, Dumlupınar-Emirbeyazıt, Dumlupınar-Nazmi Zehra İyibilir , Nazmi Zehra İyibilir –Türdü ilköğretim okullarında anlamlı farklılık bulundu ( $p<0.05$ ). Dumlupınar-Nazmi Zehra İyibilir İlköğretim okulları farkının yüksek olduğu gözlemlendi. (Tablo 2)

Çalışmada öğrencilerin arkadaş ilişkileri alt ölçeği puanları arasındaki incelendiğinde, Emirbeyazıt-Koca Mustafa Efendi, Emirbeyazıt-75. Yıl, Emirbeyazıt-Türdü ilköğretim okullarındaki farklılık anlamlı bulundu ( $p<0.05$ ) (Tablo 2). Araştırmada öğrencilerin benlik puanları alt ölçeği arasındaki ilişki incelendiğinde, Şehbal Baydur-Türdü, ilköğretim okulları arasında anlamlı farklılık bulundu ( $p<0.05$ ) (Tablo 2). Çalışmada fizyolojik problemler puanları arasındaki ilişki ele alındığında, Cumhuriyet-Emirbeyazıt, Dumlupınar-Emirbeyazıt, Emirbeyazıt-Koca Mustafa Efendi, Emirbeyazıt-75. Yıl,

*Muğla İl Merkezi İlköğretim Okullarında Okuyan Kız Öğrencilerin Psikososyal Problemlerinin Karşılaştırılması*

Emirbeyazit-Türdü ilköğretim okullarında anlamlı olduğu belirlendi ( $p<0.05$ ) (Tablo 2).

**Tablo 3:** Okullara Göre Öğrencilerin Problem Tarama Ölçeğinden Aldıkları Toplam Puan Dağılımı

| Okul                 | Okul                 | Ortalama Fark | Standart Hata | p     |
|----------------------|----------------------|---------------|---------------|-------|
| Emirbeyazit          | 75.Yıl               | 7.16          | 1.65          | 0.002 |
| Emirbeyazit          | Türdü                | 7.78          | 1.76          | 0.001 |
| 75.Yıl               | Nazmi-Zehra İyibilir | 6.28          | 2.09          | 0.038 |
| 75.Yıl               | Sabri Acarsoy        | 5.82          | 2.23          | 0.045 |
| Nazmi Zehra İyibilir | Türdü                | 6.90          | 2.17          | 0.016 |
| Sabri Acarsoy        | Türdü                | 6.44          | 2.31          | 0.018 |

\*Anlamlı olanlar alınmıştır.  $p<0.05$

Araştırmada öğrencilerin Problem Tarama Ölçeğinden aldıkları toplam puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında (Tablo 3), Emirbeyazit-75.Yıl, Emirbeyazit-Türdü, 75.Yıl-Nazmi Zehra İyibilir, 75. Yıl-Sabri Acarsoy, Nazmi Zehra İyibilir-Türdü, Sabri Acarsoy-Türdü, ilköğretim okulunda anlamlı bulundu ( $p<0.05$ ).

**Tablo 4:** öğrencilerin Problem Tarama Ölçeğinden aldıkları puanların Okul Sınıf ve Yaşlara Göre Dağılımı

| Değişkenler | Alt Ölçekler       | Anlamlılık Düzeyi | P     |
|-------------|--------------------|-------------------|-------|
| Okullar     | Okul hayatı        | K.W=31.997        | 0.000 |
|             | Aile hayatı        | K.W=31.997        | 0.000 |
|             | Arkadaş ilişkileri | K.W=29.566        | 0.001 |
|             | Benlik             | K.W=27.181        | 0.002 |
|             | Fizyolojik Prob    | K.W=28.965        | 0.001 |
| Sınıflar    | Okul hayatı        | F=0.527           | 0.591 |
|             | Aile hayatı        | F=0.139           | 0.870 |
|             | Arkadaş ilişkileri | F=1.337           | 0.264 |
|             | Benlik             | F=0.49            | 0.952 |
|             | Fizyolojik Prob    | F=2.573           | 0.078 |
| Yaş         | Okul hayatı        | K.W=1.254         | 0.740 |
|             | Aile hayatı        | F=2.517           | 0.58  |
|             | Arkadaş ilişkileri | F=1.228           | 0.299 |
|             | Benlik             | F=1.967           | 0.119 |
|             | Fizyolojik Prob    | F=3.293           | 0.021 |

Çalışmada Problem Tarama Ölçeğinin alt ölçeklerinden alınan puanların okul, sınıf ve yaşlara göre karşılaştırılmasında (Tablo 2), sadece okul değişkeniyle alt ölçekler arasında istatistiksel açıdan önemli ilişki olduğu görülmüştür ( $p<0.05$ ).

#### **4. TARTIŞMA ve SONUÇ**

Araştırmada öğrencilerin Problem Tarama Ölçeğinden aldıkları ortalama puanın 11.95 olduğu görüldü. Emirbeyazıt, Nazmi Zehra İyibilir, Şehbal Baydur, Sabri Acarsoy, Şehit İbrahim Karaoğlu ilköğretim okullarında ortalama puanların belirlenen değerden yüksek olduğu, 75.Yıl, Dumlupınar, Cumhuriyet, Koca Mustafa Efendi, Türdü ilköğretim okullarında ise ortalama puanın genel ortalamadan düşük olduğu görüldü. Ortalama puanı genel ortalamadan yüksek olan Nazmi Zehra İyibilir, Şehbal Baydur, Emirbeyazıt gibi ilköğretim okullarında taşınmalı eğitimin etkili olabileceği, ortalama puanı genel ortalamadan düşük olan Dumlupınar, Cumhuriyet, 75.Yıl gibi ilköğretim okullarında ise normal öğretimin olması, öğrencilerin aynı çevreden olması gibi faktörlerin etkili olabileceği düşünüldü.

Çalışmada öğrencilerin Problem Tarama Ölçeği okul hayatı puanları arasındaki ilişki incelendiğinde, Emirbeyazıt-75.Yıl, Emirbeyazıt-Türdü, 75.Yıl -Sabri Acarsoy, Sabri Acarsoy-Türdü ilköğretim okulları arasındaki farklılık anlamlı bulundu ( $p<0.05$ ). Sabri Acarsoy ve Türdü ilköğretim okullarında okul hayatı puanı farkı yüksek bulundu. Bu farklılığın, Türdü ilköğretim okulu öğrencilerinin sosyoekonomik düzeylerinin yüksek oluşu, ebeveynlerin eğitim durumunun ve çocuklarıyla ilgilenme potansiyelinin fazla oluşundan kaynaklandığı düşünüldü. Bununla beraber Sabri Acarsoy İlköğretim Okulu öğrencilerinin farklı sosyo ekonomik özelliklere sahip ailelerden gelmelerinin etkili olduğu düşünüldü.

Araştırmada aile hayatı puanları arasındaki ilişki ele alındığında, Dumlupınar-Emirbeyazıt, Dumlupınar-Nazmi Zehra İyibilir, Nazmi Zehra İyibilir –Türdü ilköğretim okullarında anlamlı farklılık bulundu ( $p<0.05$ ). Dumlupınar-Nazmi Zehra İyibilir İlköğretim okulları farkının yüksek olduğu gözlemlendi. Dumlupınar İlköğretim Okulu'ndaki öğrenci ebeveynlerinin eğitim düzeylerinin genel olarak yüksek oluşu, aile içi iletişimin daha iyi olduğunu, bunun sonucu olarak da ailelerin sorunların çözümünde çocuklarına yardımcı olabilecekleri düşünüldü.

Çalışmada arkadaş ilişkileri puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında, Emirbeyazıt-Koca Mustafa Efendi, Emirbeyazıt- 75. Yıl, Emirbeyazıt-Türdü ilköğretim okullarındaki farklılık anlamlı bulundu ( $p<0.05$ ). Arkadaş ilişkileri puanları arasındaki fark en yüksek Emirbeyazıt-Türdü ilköğretim okullarında saptandı. Emirbeyazıt İlköğretim Okulu öğrenci sayısının fazlalığı, dolayısıyla bunun ilişkinin çeşitliliğini arttıracak ve öğrencilerin kaynaşmasını olumlu yönde etkileyebileceği düşünüldü.

Araştırmada benlik puanları arasındaki ilişki incelendiğinde, Şehbal Baydur-Türdü, ilköğretim okulları arasında anlamlı farklılık bulundu ( $p<0.05$ ).

### *Muğla İl Merkezi İlköğretim Okullarında Okuyan Kız Öğrencilerin Psikososyal Problemlerinin Karşılaştırılması*

Türdü İlköğretim Okulu öğrencileri ailelerinin sosyo-ekonomik statüsünün yüksekliği ve yaşadıkları çevrenin gelişmişlik düzeyi onların benlik düzeylerini olumlu yönde etkilemektedir. Bulgu literatür bulgularıyla benzerlik gösterdi (Gander J, M Gardiner, W H.1998).

Çalışmada fizyolojik problemler puanları arasındaki ilişki ele alındığında, Cumhuriyet-Emirbeyazıt, Dumlupınar-Emirbeyazıt, Emirbeyazıt-Koca Mustafa Efendi, Emirbeyazıt-75. Yıl, Emirbeyazıt-Türdü ilköğretim okullarında anlamlı olduğu belirlendi ( $p<0.05$ ). Emirbeyazıt-Türdü ilköğretim okullarının fizyolojik problem puanlarının yüksek bulunması, Emirbeyazıt İlköğretim okulundaki öğrencilerin sayı niteliği olarak fazlalığının, fizik-çevre sağlığı ve vücut hijyeni konularında olumsuz etkileşimleri arttırdığı, ayrıca aynı nedenden ötürü öğretmenlerin öğrencilerin fizik sağlık sorunlarını yeterince gözlemleyememeleri etken olarak düşünülmektedir. Bu bulgu literatür bulgularıyla paralellik gösterdi (Aydemir G1986).

Araştırmada öğrencilerin Problem Tarama Ölçeğinden aldıkları toplam puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında, Emirbeyazıt-75.Yıl, Emirbeyazıt-Türdü, 75.Yıl-Nazmi Zehra İyibilir, 75. Yıl-Sabri Acarsoy, Nazmi Zehra İyibilir-Türdü, Sabri Acarsoy-Türdü, ilköğretim okulunda anlamlı bulundu ( $p<0.05$ ). Bu farkın en yüksek Emirbeyazıt ve Türdü ilköğretim okullarında olduğu tespit edildi. Bunda öğrenci sayısının fazlalığının, psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetinden öğrencilerin yeterince yararlanamamasının aynı zamanda Türdü İlköğretim okulunun Avrupa da Gençlerin Sağlığının Geliştirilmesi Projesi'nde yer alan okullar ağı içerisinde bulunmasının etkili olabileceği düşünüldü.

Sonuç olarak; sınıfların değişik yaşlardan öğrencilerden oluşmasının, taşınmalı eğitim nedeniyle değişik yerleşim birimlerinden öğrencilerin gelmesinin ve ailelerin sosyo ekonomik düzeylerinin öğrencilerin psiko-sosyal sorunlarını etkilediği belirlendi. Ergenlerin psikososyal problemlerinin çözümünde ise ilköğretim okullarında verilen hizmetlerin yeterli düzeyde öğrenciye ulaşması ve öğrencilerin psikososyal problemlerinin giderilmesinde okul-aile işbirliğinin sağlanması gerektiği kanaatine varıldı.

### **5. KAYNAKÇA**

Aydemir G. (1986). *Öğretmenlerin öğrencilerde gözledikleri fizik ve psikososyal sorunlar*, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi; 1-2: 25-27.

Başal H.A. (2003). *Gelişim ve psikoloji nasıl mutlu bir çocuk yetiştirebilirim?* 1. Basım, Mapra kültür yayınları; İstanbul, 76-89.

- Başgöl F. (1997). *12-15 yaş grubu ergenlerin cinsel eğitim konusundaki görüşleri*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı Uzmanlık Tezi.
- Baymur F. (2004). *Genel Psikoloji*. Ankara 10. Baskı İnkılâp Kitab Evi; 46–54.
- Blos P. (1962). *On adolescence a psychoanalytic interpretation*. Newyork:.
- Bulut I. (1995). *Korunmaya Muhtaç Genç Kızların Ruh Sağlığına Etki Eden Psikolojik Faktörler*. Kriz Dergisi; 3(1-2): 104-113.
- Dinçel E. (2006). *Ergenlik dönemi gelişimsel ödevleri ve psikolojik problemler*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Düzgün Ş. (1995). *Lise Öğrencilerinin psikolojik belirtileri ile ana-baba tutumları arasındaki ilişkiler*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Doktora Tezi.
- Gander J, M Gardiner, W H. (1998). *Çocuk ve ergen gelişimi*, Çev. Dönmez A. İmge Kitabevi; 3. Baskı, Ankara.
- İnanç B.Y. Bilgin M, Kılıç M. (2000). *Gelişim Psikolojisi Çocuk ve Ergen Gelişimi Kitabı*. Nobel Kitap, Adana, 229–234.
- Özbay H. Öztürk E. (2001). *Gençlik*, İstanbul İletişim Yayınları; 121–127.
- Özdemir S, Durgun B. (2000). Türk Pirelli İlköğretim Okulu öğrencilerinin ergenlik dönemi hakkındaki bilgi durumları, yaşadıkları sorunlar ve çözümüne yönelik önerileri. Marmara Hemşirelik Yüksekokulu I. Uluslararası 8. Ulusal Hemşirelik Kongresi, Kongre Özet Kitabı: 81. Antalya.
- Sümbüloğlu K. (1993). Sümbüloğlu V. Biyoistatistik. Ankara 4. Baskı.
- Swets W. P. (1998). *Ergen çocuğunuzla konuşma sanatı*. Çev. Atlamaz B. Varlık Yayınları, İstanbul
- Şemin U.R. (1992). *Gençlik psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi; 3. Baskı.
- Türk ailesinde adölesanların sorunları*. Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları; 1997.
- Varış F. (1968). *Ergenin gelişmesine etki yapan kültürel faktörler*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını. Ankara.
- Yozgat F. (1990). *İlköğretim okullarında öğrencilerin psiko-sosyal problemlerinin araştırılması*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Yörükoğlu A. (1997). *Çocuk ruh sağlığı İstanbul*: Özgür Yayınevi.